Nr. 11. Poznań, dnia 12 maja 1926 Rok II.

ELEKTRO- i RADJOTECHNIKA

BEZPŁATNY DODATEK DO NR. 19 „RYNKU METALOWEGO I MASZYNOWEGO“

Elektrotechnika — telefonja i radjofonja na II. Międzynarodowym Targu Poznańskim.

Dział ten przedstawia się w całym swoim zespole dokładniej i kompletniej, aniżeli w inne lata.

W dziedzinie wytwórczości maszyn elektrycznych występuje przedewszystkiem Elektrobudowa — Spółka Akcyjna z Łodzi ze swojemi silnikami wszelkich rozmiarów na prąd zmienny. Zaś Polskie Towarzystwo Elektryczne demonstruje swoje motory na prąd stały. Górnośląską fabrykę motorów elektrycznych, generatorów, transformatorów i t. p. zastępuje poznańska firma Wincenty Zgoła. Polskie Towarzystwo Elektryczne — Warszawa — Katowice — za pośrednictwem Biura Elektrycznego Sawicki i J. Gosiewski wystawia motory elektryczne, transformatory i prądnice, zaś **Sp. Akc. K. Szopotański i S-ka — Warszawa** — aparaty elektryczne. Następuje piękny zespół silników elektrycznych, przyborów instalacyjnych i własnej konstrukcji urządzeń odgromnikowych, tablic rozdzielczych etc. poznańskich zakładów przemysłowych **„Strzały“.**

Wśród poznańskich firm zwracało uwagę przechodniów stoisko p. Inż. **Gaertiga i S-ki Elektromierz, M. Nowaka, Poznańskiego Towarzystwa Telefonów,** wystawiające wszelkie przyrządy i urządzenia instalacyjne telefoniczne i radjofoniczne. Z drobnemi artykułami z branży elektrotechnicznej **własnego wyrobu** wystąpiła firma **inż. St. Ciszewski — Bydgoszcz.** Akumulatory wystawiała S-ka Akc. **Tudor. Towat,** zobrazowała piękny wzór automatycznych telefonów gdańskiej **Telefon-Gesellschaft.** W końcu nadmienić jeszcze wypada efektowne wystąpienie polsko-holenderskiej fabryki żarówek i lamp elektrycznych wszelkich rodzajów **Philips.**

Ta bodaj krótka rewja wystawców z zakresu elektrotechniki, telefonji i radjofonji daje nam dobre wyobrażenie rosnącego z roku na rok zainteresowania się temi gałęziami przemysłu najnowszego. W porównaniu do wystawy z roku ubiegłego i lat poprzednich jest ona bezsprzecznie okazalsza, a przedewszystkiem kompletniejsza, dająca pogląd na całokształt tego przemysłu, a nie tylko na pewne jego części. Jestto zapewne początek nowej ery elektrotechniki, telefonji i radjofonji w Polsce. Pew.

Pierwsza ogólnopolska wystawa radjowa.

W dniu 15 maja nastąpi w Warszawie otwarcie pierwszej ogólnokrajowej wystawy radjowej w Szkole Podchorążych. Wystawa ma na celu propagandę radja i pokaz naszych wysiłków i efektów w tej dziedzinie. Jak się dowiadujemy, udział wystawców jest bardzo liczny, to też wystawa budzi wielkie zainteresowanie.

Wystawę rozdzielono na pięć grup samoistnych.

I. Dział wojskowy najokazalszy tak rozmiarami jak i rodzajem eksponatów. Dla pomieszczenia tego działu, potrzeba 8.000 m² powierzchni wolnej i przeszło 1.500 m² powierzchni krytej.

II. Dział dydaktyczno-naukowy zajmie powierzchnię około 600 m². Dział ten oparty głównie na demonstracjach, pouczać będzie publiczność i młodzież szkolną o zasadach współczesnej radjotechniki. W określonych godzinach odbywać się będą popularne wykłady naukowe, wyjaśniające przy pomocy aparatów fizycznych i pokazów świetlnych, zasady radjotechniki. Wreszcie w dziale tym pokazywane będą aparaty historycznej wartości, sprowadzone z zagranicznych muzeów.

III. Dział przemysłowy zajmujący salę o powierzchni 800 m² reprezentować będzie przemysł radjotechniczny.

IV. Dział pocztowy ilustrować będzie rozmiary dotychczasowej służby radjotechnicznej na ziemiach polskich. Na wystawie demonstrowane będzie przyjmowanie depesz przy pomocy aparatu Krieda, będącego w posiadaniu stacji warszawskiej.

V. Dział radjo-amatorski.

W skład komitetu wykonawczego wchodzą: gen. Rybiński, dyr. Chamiec, major Jackowski, dyr. Rudniewski, inż. Plebański i inż. Porębski.

Unormowanie eksploatacji radjofonu.

Spółka akcyjna p. f. „Polskie Radjo", której przekazane zostało w drodze koncesji wyłączne prawo zorganizowania i eksploatacji radjofonów w Polsce, rozpoczęła w dniu 18 kwietnia rb. nadawanie stałego programu radjofonicznego.

Program stałych produkcyj radjofonicznych obliczony jest na 4 godziny dziennie i obejmować będzie koncerty muzyczno-wokalne, odczyty, wykłady, komunikaty prasowe, polityczne, handlowe, giełdowe, sportowe, meteorologiczne itp.

Poza tym stałym programem za pośrednictwem stacji radjofonicznej wydawane będą w razie potrzeby wiadomości urzędowe.

Codzienny program produkcyj radjofonicznych i godziny seansów zapowiadane są w przeddzień przez radjostację nadawczą, jak również podawane do wiadomości publicznej za pośrednictwem prasy codziennej.

W jednym z najbliższych numerów „Monitora Polskiego" będzie ogłoszona taryfa opłat abonamentowych i sposób pobierania ich od posiadaczy radjoodbiorników za korzystanie z produkcyj radjofonicznych (broad-castingowych), mające obowiązywać od dn. 1 maja 1926 r. na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Na uwagę zasługują następujące szczegóły:

1) od każdego pojedyńczego radjoodbiornika, zainstalowanego w mieszkaniu prywatnem dla wyłącznego użytku abonenta, lub w instytucjach rządowych, komunalnych, dobroczynnych (szpitale, ochronki, przytułki), w zakładach naukowych i lokalach stowarzyszeń kulturalno - oświatowych — dla członków tych stowarzyszeń, z wyłączeniem demonstracyj publicznych płatnych — opłaty abonamentowe wynoszą po 30 zł. rocznie, po 8 zł. kwartalnie, po 3 zł. miesięcznie;

2) niezależnie od ilości radjoodbiorników, zainstalowanych w lokalach stowarzyszeń radjoamatorów lub w lokalach przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, trudniących się sprzedażą radjoaparatów — po 60 zł. rocznie, po 16 zł. kwartalnie, po 6 zł. miesięcznie;

3) od każdego radjoodbiornika, zainstalowanego w lokalach publicznych (hotele, restauracje, cukiernie i t. p.), o ile za korzystanie z audycyj nie jest pobierana specjalna opłata — po 90 zł. rocznie, po 24 zł. kwartalnie, po 9 zł. miesięcznie;

4) od każdego radjoodbiornika, zainstalowanego w lokalach publicznych, o ile za korzystanie z audycyj pobierana jest opłata — za każdy pojedynczy seans 20 zł. lub 350 zł. miesięcznie.

Opłaty winny być uiszczane za dany okres z góry w ciągu pierwszych 7 dni płatności.

Opłaty te inkasować będą w imieniu Sp. akc. „Polskie Radjo" urzędy pocztowo - telegraficzne w sposób następujący:

W miejscowościach, gdzie doręczanie korespondencji uskutecznia się bezpośrednio przez organa pocztowe, mają listonosze zgłaszać się w ciągu pierwszych 6-ciu dni każdego okresu płatniczego do osób zainteresowanych po odbiór należytości, po otrzymaniu której będą wystawiać odpowiednie pokwitowania.

Natomiast do osób, zamieszkałych w t. zw. pozamiejscowym okręgu doręczeń urzędu pocztowego, gdzie doręczanie korespondencji odbywa się za pośrednictwem organów gminnych itp. — będą rozsyłane wezwania o zgłoszeniu się do urzędu celem uiszczenia opłaty abonamentowej.

W związku z powyższem nastąpiła zmiana rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 10 października 1924 r. w sprawie zakładania, utrzymywania i eksploatowania urządzeń radjotechnicznych oraz wyrobu sprzętu radjotechnicznego i handlu tym sprzętem (Dz. U. R. P. Nr. 99, poz. 915).

Nadmienić jeszcze należy, że posiadacze niezarejestrowanych dotychczas radjostacyj odbiorczych, o ile nie zarejestrują ich do dnia 15 maja 1926 r., jak również wszyscy ci, którzy w przyszłości instalować będą podobne stacje bez uzyskania upoważnienia, lub uchylać się będą od uiszczania należnych opłat abonamentowych za korzystanie z produkcyj radjofonicznych (broad - castingowych), pociągani będą do odpowiedzialności karnej.

Programy codzienne stacyj nadawczych.

Warszawa, długość fali 480.

Godz. 5.30—6.00 po poł.: Koncert popołudniowy.
Godz. 6,00—6,25: Odczyty i wykłady.
Godz. 6.30—7.00: Koncert.
Godz. 7.00—7.20: Odczyty i wykłady.
Godz. 7.20—7.55 wiecz.: Sprawozdanie giełdy rolniczej.

Berlin, długość fali 504 i 571.

Godz. 10.10 przed poł.: Podanie wiadomości o cenach detalicznych artykułów pierwszej potrzeby.
Godz. 10,15: Najnowsze wiadomości. Meteorologja.
Godz. 11—12.50 po pol.: Koncert poranny.
Godz. 12,20: Krótkie sprawozdanie giełdy berlińskiej.
Godz. 12,55: Sygnał czasu ze stacji w Nauen.
Godz. 1,15: Najnowsze wiadomości. Meteorologja.
Godz. 2,20: Sprawozdanie z giełdy berlińskiej.
Godz. 3.10: Giełda płodów rolniczych. — Sygnał czasu.
Godz. 3.30—4.25: Koncert gramofonowy.
Godz. 4.30—6.00: Koncert popołudniowy.
Godz. 6.00: Wskazówki dla pań domu (także w niedzielę).
Godz. 7,00—8,30 wiecz.: Odczyty.
Godz. 8.30: Różne reprodukcje wieczorne, poczem najnowsze wiadomości z dnia, sygnał czasu, meteorologja, wiadomości sportowe, teatr, służba filmowa.
Godz. 10.30—12.00 w nocy: Muzyka do tańca.

Praga, długość fali 368

Godz. 11.30 przed poł.: Wiadomości gospodarcze.
Godz. 2.00 po poł.: Wiadomości giełdowe.
Godz. 4.30—5.30: Koncert.
Godz. 5.45: Wiadomości giełdowe.
Godz. 6.15: Wiadomości gospodarcze.
Godz. 7.58: Meteorologja, poczem w związku z przedstawieniem wieczornem — najnowsze wiadomości, teatr., sport.

Wiedeń, długość fali 531 i 582,5.

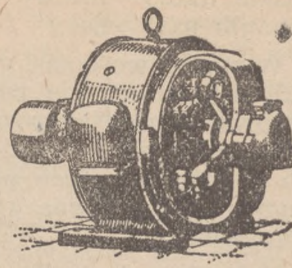
Godz. 9.00 przed poł.: Sprawozdanie targowe.
Godz. 1.10 po poł.: Sygnał czasu.
Godz. 1.15: Wiadomości meteorologiczne.
Godz. 4.00: Wiadomości giełdowe.
Godz. 4.10: Koncert popołudniowy.
Godz. 6.15 lub 7.00: Podanie cen giełdowych, meteorologja.
Godz. 7.50 lub 8.05: Podanie czasu, najnowsze wiadomości, meteorologja.

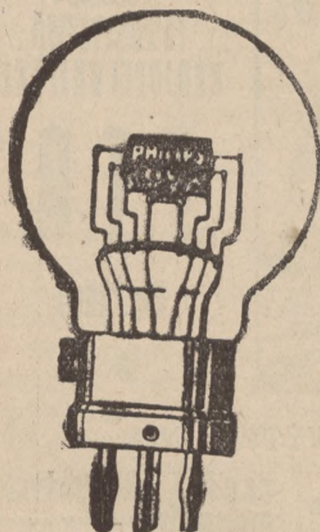
Rzym, długość fali 425.

Godz. 1.00—2.00 po poł.: Wiadomości urzędowe.
Godz. 2.00—3.00: Koncert orkiestry Albergo Palazzo.
Godz. 5.00—5.40: Najnowsze wiadomości, giełda.
Godz. 5.40—6.30: Koncert orkiestry jazzbandowej „Albergo di Russia".
Godz. 7.30—8.30: Wiadomości urzędowe.
Godz. 8.30: Najnowsze wiadomości, giełda, meteorologja.
Godz. 10.00: Znak czasu obserwatorjum na kapitolu.
Godz. 10.55: Najświeższe wiadomości.

Londyn, długość fali 365

Godz. 1.00—2.00 po poł.: Znak czasu z Greenwich, poczem koncert.
Godz. 4.00: Znak czasu z Greenwich. — Wykład.
Godz. 4.15: Koncert.
Godz. 5.15: Godzina dla dzieci — muzyka i bajki.
Godz. 6.00: Muzyka do tańca.
Godz. 7.00: Znak czasu z Big Ben, meteorologja, najnowsze wiadomości, wykłady.
Godz. 10.00: Znak czasu z Grennwich, meteorologja, najnowsze wiadomości.

DZIAŁ WYNALAZKÓW I POSTĘPÓW PRZEMYSŁOWYCH

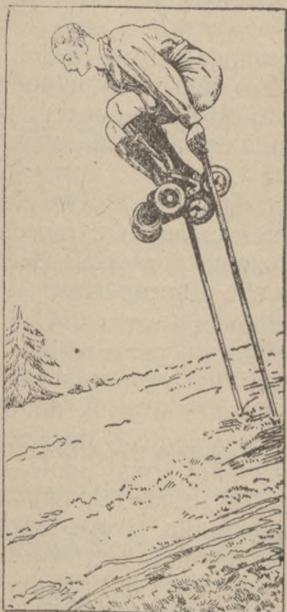
Krążki na bieg zwrotkowy.

Każda pora roku przyczynia się do rozwoju właściwego sportu. Zima daje sposobność do wzmożonego ruchu łyżwiarskiego, narciarskiego, saneczkowego. Latem zaś górę bierze sport kołowy i krążkowy, czyli zwrotkowy.

Skok w pełnej jeździe.

Sport krążkowy, który słusznie nazwać można kółkowym sportem łyżwiarskim, to dawno pożądane rozwiązanie pragnień i życzeń wszystkich sportowców, którzy prócz kolarstwa, nie mieli innego

Naskok na tyczkach.

środka do ćwiczeń mechanicznego wzmożonego ruchu nożnego. Sport krążkowy może służyć nietylko jako sport i zabawa, ale w razie potrzeby i przy dobrej drodze nawet jako środek lokomocyjny, osobliwie dla młodzieży.

Długo pracowano nad udoskonaleniem tego sportu krążkowego, ale dopiero obecnie zdołano stworzyć przyrząd odpowiadający w zupełności swojemu zadaniu sportu, ćwiczenia oraz użytecznego środka lokomocyjnego.

W Ameryce, Anglji - Szkocji mają krążki bardzo obszerne zastosowanie.

Pewna kolońska grupa sportowa odbyła na krążkach w zygzakowatej jeździe na daleką odległość ponad 300 klm. przy b. dobrym stanie uczestników, zaś koloński rekordzista krążkowy odbył na arenie wyścigowej 12.5 klm. w przeciągu 27 min.

Niedosyć na tem, bo bieg na krążkach został już poddany odnośnym badaniom, celem przystosowania go do celów wojskowych i policyjnych.

Branie przeszkód — Skok przysiadkowy przez przeszkody.

Krążki drezneńskiej fabryki Laufrad A. G. Drezno — składają się z podstawy mm grubej blachy stalowej, która może zapomocą odpowiednich śrubek być dostosowaną do różnych wielkości obuwia. Jestto zatem typ jednolity na wszelkiego rodzaju wielkości nogi ludzkiej. Każde łożysko czy podstawa spoczywa na trzech kółeczkach o ruchomych osiach i podwójnych łożyskach kulkowych. Na przedzie znajduje się para kółek umieszczonych tak, by łożysko spoczywało na osi, a kółka chodzą z boku obok łożyska. Trzecie kółko znajduje się zaraz za obcasem na własnej, ruchomej słupkowej osi.

Położenie osi przednich kółek odpowiada technice anatomicznej nóg ludzkich oraz ich pozie podczas chodzenia, biegu i skakania. Zwrotki zatem nadają się do użytku na wszelkich drogach, głównych i polnych, gdzie tylko ruch kołowy jest możliwy. Nawet po drogach górskich i miękkich osiąga się bardzo silny bieg krążkowy.

Konstrukcja zwrotek daje wszelkie gwarancje pewności ruchów tak, że bezpiecznie można na nich

wchodzić i schodzić po schodach, nawet wstecz; można na nich wykonywać skoki i brać przeszkody nawet do wysokości pół metra w pełnym biegu: naturalnie, że potrzebne tu jest ćwiczenie i wprawa. Zawodowi sportowcy wykonują na zwrotkach przeróżne tańce, grają w piłkę rzutową i nożną bez najmniejszych trudności.

Zwrotki zatem, czy też krążki lub rolki — to sensacyjna nowość sportowa, która wkrótce zdobędzie sobie pierwszorzędne znaczenie.

Podnieść należy jeszcze i ten szczegół, że przy biegu zwrotkowym ręce pozostają zupełnie wolne i można się niemi posługiwać w celu przenoszenia pakunków i ciężarów, oraz wykonywania wszelkich innych czynności.

Wielkie zainteresowanie się krążkami ujawnia policja czynna i tajna. Bieg na zwrotkach ułatwi jej zapewnie wykonywanie obowiązku stróża bezpieczeństwa publicznego, a szczególnie w pościgu za złoczyńcami. Zapewne będzie bardzo interesujące dla publiczności przyglądać się wyścigowej jeździe na zwrotkach uciekających zbrodniarzy i ścigających ich policjantów.

Przy tych dogodnościach zwrotki wcale nie wiele zajmują miejsca. Łatwo je założyć i odpiąć od obuwia. Bez uciążliwości nosić je można w ręce, w plecaku, na rzemyku przewieszone przez ramię; nie zawadzają schowane pod biurkiem, w siatce pakunkowej we wagonie kolejowym. Słowem: zwrotki wszędzie, zawsze i wszystkim oddają tylko przysługi, nigdzie i żadnych nie sprawiają trudności ani przeszkód.

Dzięki tym zaletom zwrotki są bardzo praktycznem i użytecznem narzędziem sportowem. Dlatego też mają wszędzie wielu zwolenników: nowy i stary świat interesuje się biegiem na zwrotkach. A co przyszłość im gotuje? Kto może to przewidzieć! I najśmielsze przypuszczenia okażą się skromnemi.

P. W.

Samojeżdżące elektro - krzesło.

Pod tą ciekawą nazwą wypuściła **fabryka A. Tribelhorn u. Co. A.-G.***), **krzesło - automobil,** przystosowane dla użytku ulicznego tak dla ludzi chorych i rekonwalescentów, jak zarówno i dla zdrowych.

Krzesło to jest tak skonstruowane, że każdy może z niego odrazu korzystać, nie potrzebując wcale poprzedniej nauki jazdy.

Z zewnątrz **elektro - krzesło** ma wygląd zwykłego, bardzo wygodnego, wysokiego krzesła z poręczami, zmontowanego na resorach, opierających się na osi pary rowerowych kół. Z przodu znajduje się nieduża platforemka dla oparcia nóg, oraz kierownica, opierająca się o oś przedniego mniejszego koła kierowniczego.

Kierowanie ruchem uskutecznia się posuwaniem kierownicy w prawo lub w lewo w zależności od pożądanej zmiany kierunków.

Krzesło - automobil może się poruszać tak naprzód jak zarówno i w tył, według życzenia pasażera. Normalna szybkość tego krzesła wynosi 3 km. aż do 8 kilometrów na godzinę, bowiem celem konstruktora właśnie jest dać lekką spacerową maszynę.

Baterja akumulatorów mieści się pod siedzeniem i jeden ładunek w zupełności wystarcza na przestrzeń aż do 30 klm., poczem powinno nastąpić ponowne ładowanie akumulatorów, wzgl. ich zamiana na nowe.

Baterja składa się z 15—18 elementów akumulatorowych umieszczonych w trzech lekkich skrzynkach i jest obliczoną na wydajność 50 amperogodzin przy prądzie o sile 10 amperów.

Cały zapas energji wynosi 6—8 kilowatt-godzin, co jest w zupełności wystarczającem dla tak lekkiego wozu. Motor ma normalnie pół konia mechan. i jest obliczony na 30—40 volt. napięcia.

Kontroler (przyrząd do puszczania el. urządzeń w ruch) ma specjalną konstrukcję, dzięki której maszyna może się poruszać tak naprzód, jak zarówno i w tył, i wymaga dla swej obsługi li tylko **jednej ręki,** prawej lub lewej, co jest zgoła obojętnem.

Elektro - krzesło jest zaopatrzone w teki dla książek lub czasopism, z których podróżujący może korzystać w czasie odpoczynku w parkach, za miastem, ogrodach itp.

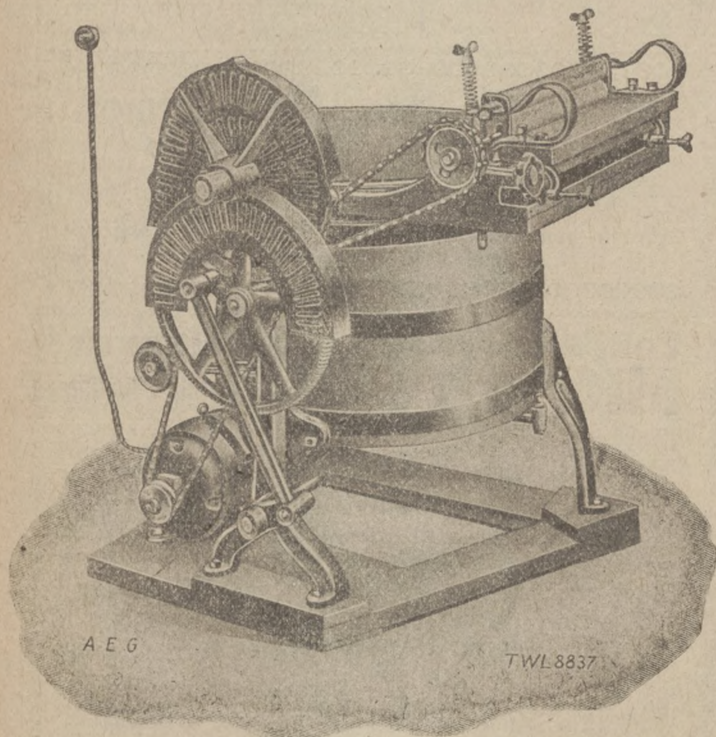
Łatwość kierowania, prosta konstrukcja, wygodny a przyjemny spacer — oto są zalety, które daje ten pożyteczny wynalazek, mający w szczególności poważne znaczenie, jak powiedzieliśmy dla chorych i rekonwalescentów.

A. B.

*) Feldbach am Zürichsee — Szwajcarja.

Elektryczna wyżymaczka i maszyna do prania.

Jednem z najważniejszych zagadnień zastosowania techniki do użytku domowego jest **przejście** od pracy ręcznej do użycia siły mechanicznej lub elektrycznej we wszelkiego rodzaju czynnościach, związanych z większą utratą energji.

Wiadomem jest, jak męczącym bywa dotychczasowy ręczny sposób domowy prania bielizny, nie mówiąc już o małoprodukcyjnej stracie czasu przy użyciu li tylko ludzkich rąk.

Obecnie gospodynie mogą się już pocieszyć, bowiem elektryczny motor stosuje się nawet... do pralnych maszyn i wyżymaczek, na skutek czego osięga się poprostu niebywałą oszczędność czasu i pieniędzy.

Elektryczne urządzenie uskutecznia całą pracę prędzej, akuratniej, bez użycia sił ludzkich i znacznie taniej. **Skombinowane razem** wyżymaczka i maszyna do prania systemu **zakładów A. E. G. w Berlinie,** dają rzeczywiście wielkie korzyści i wygody dla domowego gospodarstwa.

Całe urządzenie wraz z cylindryczną balją z dobrego drzewa jest zmontowane na desce z drzewa.

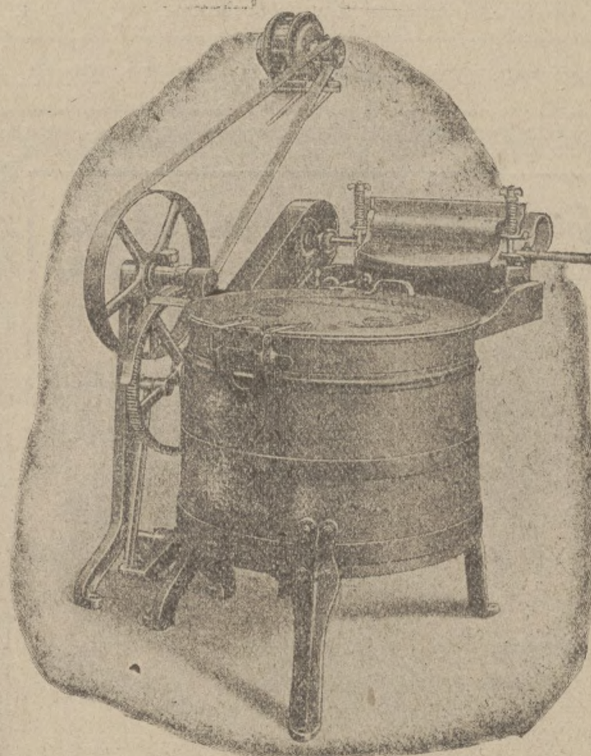
Motor ulokowany na dole na samej desce o sile $^1/_4$—$^3/_4$ PS. (koni mechanicznych), łączy się sznurem ze zwykłym kontaktem lampowym i pracuje cicho, bez żadnych przerw. Rzemienny przewód łączy go z osią, na której jest nasadzone urządzenie, dokonujące prania w balji.

Przed balją na górze, na wysokości pasa człowieka jest domontowaną wyżymaczka, którą praczka na życzenie puszcza w ruch lub zatrzymuje przy pomocy pojedynczego mechanizmu. — Fabrykuje się urządzenia różnych wielkości od 80 do 200 litrów, na którą to ilość powyżej wspomniany motor do $^3/_4$ koni mech., jest w zupełności wystarczającym.

Maszyna może wykonywać swe czynności prędzej lub wolniej w zależności od życzenia osoby obsługującej aparat. Zajmuje maksymalnie 1 m³ przestrzeni tak, że może być ulokowaną do pracy w każdej ubikacji, nawet najmniejszej.

Jestto niewątpliwie poważnym postępem w dziedzinie wygód domowych — postępem, który zaoszczędza wiele ludzkich sił a jednocześnie daje poważne korzyści pod względem **ekonomji czasu** oraz kosztów prania.

Zagranica już wykorzystuje należycie ten prosty a tak pożyteczny wynalazek. Spodziewać się należy, że i u nas z biegiem czasu gosposie nasze przy pewnej propagandzie ze

strony zainteresowanych fabryk, budujących te maszyny, przejdą z ręcznego prania na nowy sposób — elektro - mechaniczny, który zapewni im poważne korzyści i czystość bielizny. (Technik u. Industrie) — Inż. A. B.

Z wiedzy i praktyki

Składane beczki.

Koszty przewozu towarów naogół są wysokie nie tylko u nas lecz również w innych państwach. Wobec powyższego ogólnem staraniem wszystkich było i jest przynajmniej coś zyskać na wydatkach przewozowych, przynajmniej w stosunku do tary przewożonego towaru.

Jeśli można się pogodzić co do wydatku na opakowanie towaru to, z drugiej strony, w wypadkach zwrotu tary sprzedawcy, koszt jej przewozu jest czystą stratą.

Ażeby zmniejszyć tę stratę dla towarów płynnych, przewożonych w beczkach, firma „Victory Pipe Joint Co" buduje ostatnio nowy typ beczek dla przewożenia kwasu octowego.

Beczki te składają się z dwóch części, które do napełniania łączą się przy pomocy flanszy kauczukowej. Każda część ma formę stożkowatą. Wobec czego, po wypróżnieniu beczki, można włożyć jej jedną część w drugą, oszczędzając w ten sposób na miejscu, które zajmuje próżna beczka. Dzięki tej kombinacji koszty przewozu powrotnego tary są prawie dwukrotnie mniejsze jak przy zwrocie zwykłych beczek. A.

Pozłacanie.

Podajemy poniżej kilka przepisów na pozłacanie przedmiotów, nie posługując się przytem drogą galwaniczną:

1. 7,0 gr. chlorku złotowego, 1 gr. potasu azotowego i 3,5 gr. chlorku amonowego rozpuszczamy w 200 ccm. wody. Płynem tym napajamy ca. 120 gr. nieapreturowego płótna i suszymy. Wysuszone płótno spalamy i otrzymujemy złoto zawierający cunder, którym pocieramy odnośne przedmioty, maczając uprzednio cunder w roztworze soli kuchennej. W końcu polerujemy przedmioty krwawnikiem.

   Chcąc otrzymać czerwonawe pozłocenie, dodajemy do rozczynu powyżej opisanego nieco chlorku miedziowego względnie azotanu miedziowego (3—5 gr.).
2. Roztwór sporządzamy z 20 gr. chlorku złotowego, 40 do 60 gr. cyanku potasowego, Kalium cyanatum, 5 gr., kamienia winnego — Tartarus depur. i 100 gr. wody mieszamy z 100 gr. kredy spławionej.

   Za pomocą płatka wełnianego pocieramy powyższą papką przedmioty, mające być pozłocone.

Wyżej podanemi sposobami możemy pozłacać przedmioty: z miedzi i mosiądzu, lecz **nie** możemy stosować tych przepisów do pozłacania przedmiotów ze srebra. L.

Prosimy powoływać się na nasze pismo.